

KOTITALOUS EDISTÄÄ HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ

* Ei koulua – vaan elämää varten

Kotitalous on moniulotteinen oppiaine. Se on vahvasti taito- ja taideaine, mutta sillä on myös selkeä yhteiskunnallinen ulottuvuus. Voimakkaasti arkitaitoja lisäävänä oppiaineena, kotitalousopetuksella on suora vaikutus lasten ja nuorten terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Kotitalousopettajien liitto haluaa, että kotitalousopetuksen asemaa vahvistetaan perusopetuksen tavoite- ja tuntijakoa tehtäessä.

Arjen rytmillä, rutiineilla ja kodin arjen sujuvuudella on selkeä yhteys terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Siistimpi koti, yhdessä tehty ja syöty ateria sekä riittävä lepo ovat käytännön toimenpiteitä, joilla on ihmisen hyvinvoinnille merkittävä vaikutus. Sujuva arki lisää kyvykkyyden, itsemääräämisen sekä turvallisuuden tunnetta ja vapauttaa samalla voimavaroja elämänhallintaan. Arjen hallinta vaatii taitoja, joita voidaan opettaa koulussa ja joita välttämättä ei opita kotona.

Kotitalousopetuksen keskeisenä näkökulmana on kyky tehdä valintoja. Tieto ei kotitalousopetuksessa ole itseisarvo, vaan valintojen perusta. Kotitalous kasvattaa aktiivisia kansalaisia, jotka pystyvät toimimaan tiedostavina kuluttajina yhteiskunnassa. Oppiaineena se on kouluopetusta eheyttävä ja useiden muiden oppiaineiden tietoja käytäntöön soveltava ja syventävä. Kotitalous on lasten ja nuorten hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä parantava oppiaine, joka edistää moninaisin keinoin kestävästä kehityksestä ja tasa-arvoa yhteiskunnassa.

Kotitalous oppiaineena on ainoa perusopetuksen oppiaine, jossa tasa-arvokasvatus on määrätty erityiseksi opetustavoitteeksi. Kotitaloudessa oppilaat toimivat ryhmissä, joissa työnjako perustuu yhteisen neuvottelun perusteella syntyneeseen sopimukseen. Sosiaalisten ja senso-motoristen taitojen lisäksi oppilas käyttää kehollis-kinesteettistä, loogis-matemaattista sekä kielellistä lahjakkuuttaan. Oppiaine tarjoaa eri tavoilla oppiville oppilaille poikkeuksellisen tasa-arvoiset puitteet kehittyä ja kokea onnistumista. Tämä lisää nuorten itseluottamusta, omatoimisuutta ja hyvinvointia koulu yhteisössä ja parantaa heidän selviytymistään omassa arjessa.

Kotitalousoppiaine koostuu eri osa-alueista: koti ja ympäristö, kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta, perhe ja yhdessä eläminen, ravitsemus ja ruokakulttuuri. Näiden osa-alueiden kautta opitaan konkreettisia perustaitoja, jotka siirtyvät helposti oppilaitten omaan arkeen ja joita jokainen meistä tarvitsee viihtyisän, turvallisen ja terveellisen arjen luomiseksi. Kotitalousopetuksessa osaamista arvioidaan monipuolisesti opittavien taitojen pohjalta, joita ovat käytännön toimintataidot, tiedonhankinta- ja käsittelytaidot sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot.

Kokemus koulumaailmasta ja palaute oppilaiden vanhemmilta kertoo, että perusopetuksen yhteisen kotitalouden 7 - 9 luokkien aikana annettava vain kolmen vuosiviikkotunnin opetus on elintärkeää, mutta määrältään riittämätöntä vastaamaan lasten ja nuorten tarpeisiin ja tätä kautta yhteiskunnan tuleviin tarpeisiin.

Kotitalousala työllistää mm erilaisiin kotitalouden palvelu- ja tuotantotehtäviin niin majoitus-, ravitsemis-, kuin kotitalous- ja hoiva-aloilla. Perusopetuksessa kotitalousopetuksen tehtävän on paitsi osoittaa arjen taitojen merkitys osana yleissivistystä ja kuluttajakansalaisuutta myös herättää kiinnostus alan ammatteihin, koulutusohjelmiin ja hankkimaan valmiuksia kyseisten alojen opintoihin.

Kotitalousopettajienliitto vaatii tulevaa perusopetuksen tavoite- ja tuntijakoa tehtäessä, että

- kotitalous todetaan virallisesti yhdeksi taito- ja taideaineeksi kaikissa perusopetukseen liittyvissä asiakirjoissa ja määräyksissä
- perusopetuksen valinnaisuutta lisätään niin, että oppilaille on mahdollisuus valita erityisesti taito- ja taideaineita
- kotitaloutta tarjotaan läpi koko perusopetuksen, myös 1 - 6 vuosiluokilla nykyisen kaikille yhteisen kolmen vuosiviikkotunnin lisäksi

LIITE 1

Ehdotukset tuntijakoon liittyen	Ratkaisumalleja
<p>Kotitalous todetaan virallisesti yhdeksi taito- ja taideaineeksi perusopetuksen tavoite- ja tuntijaossa</p>	<p>Kirjataan asiakirjoihin, koska nykyisessä opetussuunnitelmassa kotitalousopetusta ei lueta taide- ja taitoaineeksi muutoin kuin valinnaisaineita koskien</p> <ul style="list-style-type: none">* katso sivu 15/Perusopetuksen rakenne* katso sivu 256/Valinnaiset aineet* katso sivu 304/Perusopetuksen tuntijakotaulukko <p>Kotitalous on yksi taide- ja taitoaineista puhuttaessa perusopetuksen rakenteesta: tuntijakotaulukosta poistetaan "viiva", joka erottaa kotitalouden muista tt-aineista.</p>
<p>Perusopetuksen valinnaisuutta lisätään niin, että oppilailta on mahdollisuus valita erityisesti taito- ja taideaineita.</p>	<p>Edellisen perusopetuksen tuntijaon yhteydessä vähennettiin vapaasti valittavien opintojen määrää 20 vuosiviikkotunnista 13 vuosiviikkotuntiin. Tämä on aiheuttanut sen, että yläluokilla on jouduttu voimakkaasti vähentämään valinnaisainetarjontaa ja mm. tt-aineiden, kuten kotitalouden, tarjontaa on radikaalisti rajoitettu.</p> <p>Taito- ja taideaineet eheyttävät koko perusopetusta integroimalla kaikkea opittua kokemisen ja tekemisen avulla.</p>
<p>Kotitaloutta tarjotaan läpi koko perusopetuksen, myös 1 - 6 vuosiluokilla nykyisen kaikille yhteisen kolmen vuosiviikkotunnin lisäksi</p>	<p>Tuntijakotaulukossa (OPS sivu 304) olevat viivat poistetaan erottamasta kotitaloutta muista taito- ja taideaineista. Jos viivat poistetaan:</p> <ul style="list-style-type: none">* kotitalous voi olla jakamassa tt-aineille tarkoitettua yhteistä opetusaikaa (OPS sivu 256) koko perusopetuksen ajan <p>Kehityopsykologisesta näkökulmasta lapsen herkkyyks ja kiinnostus kotitaloustaitoihin herää huomattavasti aikaisemmin kuin yläluokille siirryttäessä.</p> <ul style="list-style-type: none">* opetus on hyvä aloittaa jo aiemmin, esi. 5-6- vuosiluokilla tai jo jopa aikaisemmin kuten muutkin taide- ja taitoaineet* tuntimäärää olisi hyvä lisätä – nythän kotitalous on pienin opetettava aine! <p>Nivelvaiheet tuntijakotaulukosta on poistettava ja näin edistettävä joustavuutta.</p> <p>On huomattava, että kotitalouden sovellettu opettaminen alakoulussa ei vaadi isoja investointeja esim. nykymuotoisiin kotitalousluokkiin. Uudistavana oppiaineena kotitaloudella on käytössään monipuolisia ja joustavia opetusmenetelmiä eri ikäkausille erilaisiin tilanteisiin. esimerkki: samoin kuin liikuntatunnilla käytetään uimahallia uimaopetukseen, voidaan oppilaat viedä suunnitellusti kotitalouden opetukseen esim. yläkoulun tiloihin</p>